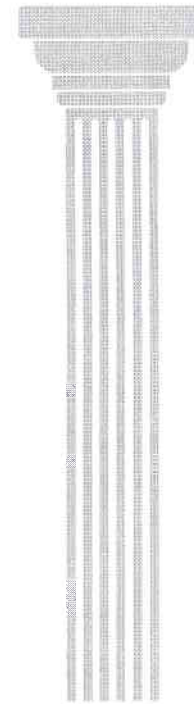

Gabriel Vescu

REFORMA DEMOCRAȚIEI

Să transformăm secolul al XXI-lea
în epoca rațiunii

LETRAS
Promovăm autorii români

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VESCU, GABRIEL
Reforma democrației : să transformăm secolul
al XXI-lea în epoca rațiunii / Gabriel Vescu. - Snagov :
Letras, 2020
ISBN 978-606-071-142-1

32

Întreaga responsabilitate pentru conținutul acestei cărți aparține autorului.
Copyright 2020, Gabriel Vescu.
Această carte este protejată de legea dreptului de autor.

Carte distribuită de www.piatadecarte.net
email: office@piatadecarte.com.ro
Comenzi la tel. 021 367 5228 // 0787 708 844

Pentru solicitări de publicare vă puteți adresa editurii, pe mail:
edituraletras@piatadecarte.com.ro

Editura Letras / www.lettras.ro
contact@lettras.ro

Cuprins

Introducere. Meritele democrației	/ 7
Critica democrației	/ 9
Socrate, despre democrație	/ 13
Soluții pentru viitor	/ 17
Exemplu de test	/ 25
Răspunsuri corecte	/ 39
Meritocrația/democrația meritocratică/ democrația intelectuală și autoritarismul	/ 51
Note și cugetări personale	/ 55
Referințe bibliografice și alte surse	/ 57

Introducere

Meritele democrației

Nu putem propune schimbarea democrației cu o altă formă de guvernământ fără a-i recunoaște acestui sistem numeroasele merite pe care le posedă.

Consider că trebuie să definim, în primul rând, noțiunea de democrație. **Democrația** este o formă de guvernământ ce se bazează pe voința poporului. Termenul provine încă din Grecia Antică, din orașul-stat Atena, unde toți cetățenii discutau problemele cetății în agora și luau împreună decizii. Totuși, democrația ateniană este o formă a democrației relativ diferită față de cea din prezent. În primul rând, grecii atenieni se bucurau de o democrație directă, pe când astăzi este răspândită varianta reprezentativă a acestei forme de guvernământ (adică poporul își alege reprezentanți care urmează să exercite puterea politică). În al doilea rând, dreptul de vot în Atena era atribuit doar unei părți restrânse a populației.

Femeile, sclavii și metecii nu puteau participa la luarea deciziilor în agora. Prin urmare, doar cetățenii adulți și de sex masculin hotărau soarta polisului (aproximativ 30.000-50.000 de oameni din 250.000-300.000). Astăzi, în statele democratice, de dreptul de vot se bucură absolut toți cetățenii adulți, indiferent de sex, clasă socială, rasă, etnie sau religie.

Democrația mai are și alte principii de bază pe lângă „puterea poporului”, cum ar fi respectarea drepturilor omului (egalitatea în fața legii, dreptul la opinie), limitarea și separarea puterilor în stat sau exercitarea puterii politice în baza Constituției. Putem afirma cu certitudine că aceste trăsături ale democrației sunt în totalitate benefice societății în ansamblu. Desigur, comparând democrația cu alte forme de guvernământ, cum ar fi plutocrația (puterea celor bogați), dictatura (concentrarea puterii politice în mâinile unui singur om, grup de oameni sau partid) sau anarhia (lipsa oricărei puteri), constatăm cu certitudine că democrația este un regim net superior față de cele enumerate mai sus. Totuși, democrația are o mare problemă, pe care o voi aborda în următoarele pagini.

Critica democrației

Rezumând pagina anterioară, putem constata că democrația este o formă de guvernământ care se bazează pe voința și puterea poporului. Iată aici și întâmpinăm cea mai mare problemă a acestui regim – „**voința și puterea poporului**”.

Este bine cunoscut faptul că numărul oamenilor cu un nivel scăzut de inteligență este mai mare decât al aceluia cu un nivel intelectual înalt. De aici rezultă faptul că democrația s-ar traduce „puterea celor ignoranți”. Recunosc faptul că această afirmație sună dur, însă acesta e adevărul.

Vreau să prezint o întâmplare din viața mea. Discutam la liceu în pauză cu doi colegi despre istorie. S-a ajuns să se menționeze denumirea de Basarabia. Unul dintre ei a afirmat faptul că Basarabia este teritoriul vechii Moldove dintre munții Carpați și râul Prut, iar când i-am explicat că este, de fapt, teritoriul dintre râul Prut și râul Nistru (Basarabia reprezintă practic teritoriul actual al Republicii Moldova – țara mea și a

colegilor mei de origine), acel coleg nu ne-a crezut. Asta demonstrează o necunoaștere gravă a istoriei și geografiei, iar prin urmare, această necunoaștere se reflectă și asupra înțelegerii politicii. (Pentru un cetățean al Republicii Moldova este îngrijorător să nu știi care e Basarabia. Este exact cum un american ar afirma că New York este, de fapt, capitala SUA sau cum un italian ar spune că Sardinia este Sicilia). Credeți oare că este drept ca votul unui om instruit să aibă aceeași putere ca votul persoanei în cauză?

Cu toate că aparent democrația pare diametral opusă față de oligarhie (puterea celor puțini) sau față de autocrație (puterea unuia), în esență ar exista unele particularități comune. În democrație, în lupta pentru putere, concurenții politici (un număr restrâns de persoane, exact ca în oligarhie) apelează la diverse tactici pentru a căpăta cât mai multe voturi. Iar cea mai populară metodă este cea de a manipula, de a expune informații false (sau semi-adevărata) și de a minți oamenii. Aceste tactici pot fi implementate cel mai ușor asupra oamenilor mai puțin inteligenți și neinformați/prost informați. Deci observăm că, la rădăcină, democrația nu este atât de benefică societății pe cât pare. Dacă în dictatură, de exemplu, puterea este menținută prin forța

militară, atunci în democrație, ea poate fi foarte ușor menținută sau căpătată prin manipulare, propagandă și spălare de creier. Anume din aceste motive, cei mai mulți politicieni nu își doresc schimbarea democrației pe un sistem de guvernământ mai bun, deoarece lor le este convenabil să conducă, să manipuleze, să mintă „proștii”. Un exemplu relevant ar servi cumpărarea maselor în timpul campaniei electorale cu saci de cereale, 200 de lei, cu o cantitate de alcool sau cu concerte gratis – ceva tipic pentru Republica Moldova, România sau alte state est-europene. (Apropo de concerte, țin minte că priveam un reportaj la televizor, iar o persoană a afirmat că va vota pentru partidul X doar pentru că a organizat un concert cu vedete renumite, neluând în considerare faptul că membrii partidului au fost implicați în scandaluri de corupție și furt, pentru ea, aceste lucruri erau irelevante. Pot să vă garantez că există numeroși cetățeni de acest fel, iar asta îmi pare extrem de îngrijorător.) Dar sunt sigur că aceasta nu este doar problema regiunii în cauză. Statele avansate, de exemplu, au și ele „sacii lor de cereale” cu care sunt cumpărate unele voturi.

Problema democrației este faptul că ea presupune cantitatea ca fiind superioară calității.

Această formă de guvernământ se bazează pe ideea că dacă 10 persoane cred același lucru, iar o persoană crede alt lucru, atunci automat cele 10 persoane au dreptate, deoarece sunt mai multe, ceea ce e absurd.

Democrația este doar un alt concurs de popularitate. Luarea deciziilor politice nu ar trebui să se egaleze cu o competiție de faimă în liceu sau pe rețelele de socializare. Ele necesită o amplă judecată, analiză critică și cunoaștere a numeroase informații obiective (sau cât mai puțin subiective posibil). Adevărul este că un om inteligent poate fi, de asemenea, manipulat sau indus în eroare, însă o astfel de persoană va fi mult mai capabilă să descopere acest lucru decât altele cu un nivel intelectual mai scăzut.

Alegerea persoanelor ce vor conduce statul este o sarcină dificilă, dar și importantă. Din această cauză, ea nu poate fi încredințată tuturor oamenilor. Noi (poporul în ansamblu) nu alegem în mod democratic cine are dreptul să fie chirurg, cine ar trebui să facă parte din echipajul care va fi expedit pe Marte sau cine ar trebui să aibă dreptul să piloteze avioane, deoarece nu orice cetățean deține nivelul intelectual și cunoștințele necesare pentru a lua asemenea decizii. Acestea ar trebui să fie luate de persoanele competente, care profesază în domeniile enumerate.

Socrate, despre democrație

În dialogurile lui Platon, părintele fondator al filozofiei grecești – Socrate – e portretizat ca fiind extrem de pesimist în întreaga afacere a democrației. În cartea a șasea a Republicii, Platon descrie că Socrate a avut o conversație cu un personaj numit Adeimantus. Filozoful grec a încercat să-l facă să vadă defectele democrației prin compararea societății cu o navă. „Dacă te îndrepti într-o călătorie pe mare, cine ai dori în mod ideal să decidă cine va conduce nava? Oricine sau oamenii instruiți în regulile navigației?”, întreabă Socrate. „Cei din urmă, desigur”, spune Adeimantus. „Deci, de ce, atunci, ne gândim că orice persoană în vârstă ar trebui să fie aptă să decidă cine ar trebui să fie conducătorul unei țări?”, răspunde Socrate.

Idea lui Socrate este că votarea la alegeri este o abilitate, nu o intuiție aleatorie. Și ca orice abilitate, ea trebuie să fie predată sistematic oamenilor. A permite cetățenilor fără educație să